

skuddet til de fri Fattiggasser, saa er der godt begyndt. Og jeg glæder mig til, at vi sikkerlig kunne gaa videre; jeg synes, at der nu er saa mange gode Betingelser. Vi have gennemført de direkte Skattelove, som maatte gennemføres først, vi have en god finansiel Status, som tillader, at vi planlægge den Slags Arbejder i Fremtiden. Vi have Tilslutning fra næsten alle Sider her i Salen. Jeg glædede mig særlig forleden over at høre det ærede Medlem for Æbeltoft's (Neergaards) Tale, hvori han stærkt understregede de samme Krav, hvis Gennemførelse vi maa tage som vort nærmeste Program. Det vil bringe Samling i Arbejdet her, og det er det, vi trænge til. Det vil blive enhver og ikke mindst denne Venstreregerings Prøve, om det lykkes den at gennemføre en social Lovgivning i Fortsættelse af den sociale Lovgivning i Halvfemserne. Dette maa vi kunne under de meget gunstige Forhold, da Venstre nu staar ved Roret. — Jeg har Lyst til at nævne forskellige Ting, som jeg synes, Tanken maa fæstne sig ved, naar Talen er om disse Ting. Der er Landarbejderne, som høre til de daarligst stillede i vort Samfund. Kunde man ikke skride til at faa dem og de andre Arbejdere, som ikke ere ulykkesforsikrede, ind under Ulykkesforsikringen? De søfarende ere jo heller ikke ulykkesforsikrede. Og jeg tænker ogsaa paa Byforhold. Jeg har allerede under min Omtale af Tuberkulosebetænkningen nævnt de ulykkelige Forhold, der findes med Hensyn til Befolkningens Beboelse i de større Byer. Mon det ikke var en Fremtidsopgave, som man allerede nu kan se eller antyde, at indlede en gennemgribende Reform, for at faa Byarbejderne forsynede med et lille Hus og en Plet Jord i Udkanterne af eller uden for Byerne? Tanken symler maaske lige over for de store Byer, men at man i de smaa Byer kunde skride dertil med kommunal og Statshjælp, er der ingen Tvivl om. Naar vi nu vedtage en Forbedring af Husmandsloven og skaffe Landarbejderne 6—8—10 Tdr. Land brugelig Jord til Landbrug og eget Hus, var det da helt urimeligt at tænke sig, at man i de mindre Byer kunde begynde med at støtte dygtige, stræbsomme, stabile Arbejdere, saa at de uden for Byen kunde faa eget Hus og et Par Skæpper Land til Have? Hvilken mægtig baade moralsk og fysisk Vinding vilde det ikke være for de paagældende Familier og i Særdeleshed for Børnene, om de store Arbejderkaserner kom til at staa tomme, hvor saa meget Smitstof af alle Arter

samles, og Hustruer og Børn kunne faa noget praktisk at bestille uden for Hjemmet i deres egen lille Bedrift. En af Hindringerne vilde jo være Afstanden fra Arbejdspladserne, men Afstandene betyde jo ikke saa grumme meget nu til Dags med vore fortrinlige Befordringsmidler. Dette vilde være et Stykke Reformarbejde, som for Byernes Vedkommende vilde svare til, hvad der nu allerede praktiseres for Landets Vedkommende.

Jeg tror, det er værd at overveje, om der ikke er Vej ud der. At Fremtiden maa bringe en Løsning af de elendige sociale Forhold med Hensyn til Befolkningens Beboelsesforhold, er der ingen Tvivl om. Disse daarlige Beboelser ere faktisk Arnesteder for aandelig og legemlig Smitte i Samfundet. Og videre: Naar der for Landbrugets Vedkommende er vedtaget en saadan Lov som Loven om landøkonomiske Forskudsforeninger, saa at Landbrugere, der slaa sig sammen og bære Risikoen, solidarisk kunne faa billige Statslaan, mon det saa var saa helt urimeligt, om man ogsaa gav de fortrykte Næringsveje i Byerne, navnlig de smaa Haandværkere, naar de sluttede sig sammen i solidariske Kredse, Adgang til at faa billige Driftslaan til Anskaffelse af Maskiner; og hvad de i øvrigt have Brug for i Lighed med, hvad der finder Sted for Landbrugets Vedkommende? Der ligger en hel stor Mark af uløste Opgaver, der kalde paa Folk med Initiativ og dristigt Mod til at gaa paa. Det er jo klart nok — noget, som ogsaa er kommet frem under Forhandlingerne her —, at der er en Spænding mellem By og Land, en Spænding, som maaske er stigende. Det er en Ulykke for et lille Folk, som allerede gennem mange Aars lange Kamp er sønderrevet ved megen Strid og Splittelse, om det nu skulde tages op igen ved en dyb og stejl Modsætning mellem Land og By. Jeg tror, at det, jeg her taler om, er skikket til at mildne denne Modsætning. — Jeg vil gerne gaa med til, hvad der kræves fra Byernes Side i Retning af en Omregulering af Valgkredsene. Det kan ikke nægtes, at der i Forholdene, som de nu ere, ligger en Uret mod Byerne. Men det nuværende Venstre har ikke skabt denne urimelige Valgkredslov. Det har ikke Ansvaret for Loven, men for, om den bliver opretholdt. I dens Titel staar Ordet „midlertidig“. Jeg har set efter, hvor urimelige Forholdene ere. Sammenligner man f. Eks. de fem største Valgkredse med de fem mindste, ser man, at Folkemængden i de fem største gennemsnitlig er fem Gange